

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Braslovu, piața mare Nr. 22. — „Gazeta” este:
Joi și Duminică.

Prețulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni
3 fl. v. a. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu séu
28. franci.

Anulu **XLI**.

Se prenumera:
la postele c. și r. și pe la dd. corespondenti.

Anunțurile:
un'a serie garmondu 6 cr. și timbru de 30 cr.
v. a. pentru fiecare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retramitu.

Nr. 59.

Joi, 8 Augustu/27 Iuliu

1878.

Caderea lui Tisza.

Braslovu, 7 Augustu, 1878.

Tisza Kálmán a cădiutu, — asia ne anunția telegrafulu, — a cădiutu, nu din postulu seu de ministru-presiedinte, ce-lu ocupa inca, ci din vedita și increderea, ce-o avea la poporu, la alegatorii sei, pe a carora umeru s'a înaltiatu la demnitatea cea mai mare in statu. Caderea acést'a este dér' multu mai grava, mai fatala pentru densulu. A cadé cá ministru, a se retrage dela guvernul de buna voia séu silitu de impregiurari, nu este nimicu surprindetoriu, cu atatu mai puçinu rusinatoriu, a cadé inse cá deputatu, a perde iubirea și increderea conationalilor și concetatenilor, de care te-ai bucuratu mai înainte in celu mai mare gradu, este fórte amaru și dorerosu. Diu'a de eri, 5 Augustu, a fostu un'a din cele mai nefaste pentru d-lu Tisza. Dela ministeriu potea lesne se fia silitu a se retrage prin o intrigua de cabinetu printr'unu incidentu órecare, in casulu acést'a i remanea unu spriginu puternicu, care l'a sustienutu in tóta cariera s'a politica: increderea alegatorilor sei. Astfeliu inse a perdutu tocmai acestu radiemu, uniculu, de care se póte bucurá unu barbatu de statu intr'o tíera constituționala, fidelii sei alegatori dela Debretinu, cari odinióra 'lu adorau cá pe unu semidieu, l'au parasitu tocmai in momentul, candu elu avea mai mare lipsa de ajutorulu lor.

Sic transit gloria mundi! Inzedaru a fostu calatori'a s'a inscenata cu atata pompa, inzedaru fura ovatiunile, ce i se pregatira la tóte statiunile, pe unde trecu, de catra mamelucii sei, inzedaru au fostu și arcurile de triumfu, ce i s'au redicatu și conductulu de tortie, ce i s'a facutu in Debretinu, in i-au ajutat nimicu nici vorbirile lungi, ce le-au adresatu alegatorilor sei, asigurările solemnele, ca a facutu totu ce a potutu pentru apărarea intereselor natiunei sale. Protestantii maghiari infocati de lunga Tisza au detronatu din animele lor pe Pap'a Debretinului de odinióra.

Evenimentulu acést'a naturalminte a produsu in taber'a opositiunilor maghiari o nespusa bucuria. Ei au serbatu, precumu ni se anunția, in modu demonstrativu victori'a electorala dela Debretinu. Bucuri'a lor este justa cá si intristarea și desamagirea ómenilor guvernului. Pentru noi romanii faptulu caderei lui Tisza este in sine indiferent. Noi n'avemu cauza de a ne bucurá, ca-ci in loculu ministrului-presiedinte nu s'a alesu unu amicu alu nationalitatii nóstre, séu unu apertoriu alu dreptei cause a popórelor nemaghiare de sub coron'a santului Stefanu. Opositiunulu, care a avutu rar'a norocire a bate pe d-lu Tisza in lupt'a electorala, nu este cu nimicu mai bunu, mai dreptu, mai conciliantu față de poporul romanu, cá siefulu cabinetului presentu. In catu privesce pof't'a de a domni peste popórele „de alta limba”, maghiarii toti sunt numai de unu gandu, de o simțire. Dreptu, ca nu trece ocaziune insemnata, cá se nu se rostésca diu taber'a maghiara guvernamentală și opositiunala cuvinte infratire. Si de astadata opositiunali veseli de marea lor isbanda nu au intrelasatu a golí cateva pocale și pentru bun'a întielegere intre popórele conlocuitoarie. Cate pocale nu s'au desiertatu astelulu, cate vorbiri frumóse nu s'au ténutu pentru infratire in deceniile din urma! Dér' cumu s'au vorbitu, s'au si perdutu in aeru ne mai lasandu urma dupa sine. S'au perdutu, pentru-ca infratirea maghiari nu a insemnatu pana acuma niciodata alt'a, decatu órba supunere a tuturor celorlalti la dictatulu lor.

Desi dér' n'avemu cauza de a ne bucurá, cu atatu mai puçina cauza vomu avé de a ne intristá de caderea d-lui Tisza. Densulu a fostu acel'a, care ajungandu la guvernul, n'avu alta afacere mai urgenta, decatu a declará solemnelu in parlamentu

resbelu nationalitatiloru nemaghiare și a le face prospectulu puçinu magulitoriu și incuragiatoriu, ca déca nu se voru supune neconditiunatu sórtei lor, voru fi „strivite la parete”.

Desastrulu electoralu, ce l'a suferitu ministrulu-presiedinte la Debretinu isi are cu tóte astea importantia s'a nedisputabila in vieati'a statului maghiaru. Nu in aceea, ca a cădiutu la alegere, ci mai cu séma in aceea, ca a fostu invinsu de unu aderinte alu partitului dela 1848, de unu Kossuthianu zace insemnatarea casului. La Debretinu s'a batutu dualismulu cu uniunea personala și acést'a din urma a esitu victoriósa.

In mesur'a aceea, in care a crescutu nemulțamirea la poporul maghiaru propagand'a Kossuthianiloru a facutu totu mai mari progresse in tíera. Scrisorile dese ale lui Kossuth au fostu publicate de catra tóte diuariile maghiare și cetite de publiculu maghiaru cu mare atentiune, ba amu poté dice pietate. Si ce solia tramitea Kossuth maghiariloru? Elu le repeta neincetatu, ca pana ce nu se voru bucurá de libertatea, independentia depina, pana voru depinde dela Vien'a, pace și multamire nu voru avé, elu i conjura se nu se încreda ómenilor dela guvernul, ca-ci acesti'a ar' fi numai nesce instruminte ale camarilei.

Candu d-lu Tisza, aflandu-se in Debretinu, a fostu salutat de catra amicii sei, cuvintele lor de felicitare fura intrerupte de strigarea „Éljen Kossuth”. Acést'a strigare a prevestitu caderea ministrului-presiedinte. Tisza Kálmán a trecut prin multe, a esperiatu multe si-a schimbatu opiniunea in multe privintie, alegatorii sei din Debretinu au remasu fideli vechiului lor stindartu, intacta de dintele rodietoriu alu tempului a remasu virginitatea simțimentelor lor ultramaghiare!

Adunarea generala

a „Asociatiunei transilvane pentru literatur'a și cultur'a poporului romanu.”

(Telegramele „Gazetei Transilvaniei.”)

Simleulu Silvaniei, 6 Augustu. Magistratulu orasiului și comitetulu arangiatoriu primira pe membri Asociatiunei transilvane in modu splendidu cu porti triumfale și musica. Numerulu participantiloru la adunare a fostu mare. Lucrarile s'au terminatu eri.

Simleulu Silvaniei, 6 Augustu. Adunarea „Asociatiunei transilvane” reesi splendidu. Ospetii fura primiti de catra comitetulu arangiatoriu la hotaru, ear' sub pórt'a triumfala ii saluta și bineventá consiliulu municipalu cu primariulu Simleului. In orasiu la alta pórt'a triumfala in fruntea a mii de cetatieni ii intimpiná vicariulu Silvaniei d. Alimpiu Barbolovicu.

Adunarea a fostu condusa de secretariulu Asociatiunei d. G. Baritiu, cá presiedinte ad hoc. Referatulu comisiunei financiare arata ca fondulu Asociatiunei a sporitu din anulu trecut cu 628 fl. v. a. Disertatiuni tienura dnii Dr. Gregoriu Silasi și Dr. Ios. Hodosiu. Banchetulu și balulu a fostu stralucitu. Viitóra adunare generala se va téné in Sighisórá.

Dela armat'a de ocupatiune din Bosni'a.

„Nu ve ducu la fapte de victoria, ci la munca grea, in numele ómenirei și alu civilisatiunei” — dicea generalulu comandante Philippovici in proclamatiunea s'a catra trupele de ocupatiune. Intr'adeveru trupele nóstre abia au trecut fruntariile și si au facutu esperientia trista, ca cuvintele comandantului lor au fostu fórte adeverate. Ba, generalulu Philippovici a disu inca prea puçinu. Accentuandu, ca duce pe ostasi la munca grea, elu, spre a corespunde mai multu situatiunei reale, trebuia se adauga unu cuventu și se dica

la „munca grea sangerósa”. Si inca fórte sangerosu promite a fi marsiulu trupelor imperatesci in Turci'a. Erá de prevediutu, ca o tíera, in care domnesce anarchia de ani, unde este subminata tóta ordinea, nu va fi asia lesne de pacificatu. Resbelulu guerilla a inceputu, a cursu deja sange, insurgentii mohamedani au atacatu de repetite-ori trupele nóstre. Se întielege, ca au fostu respinsi, dér' nu fara perderi. Pana ce se va restabili pe deplinu ordinea in tíera póte curge in lupte sterile cu bandele armate atat'a sange, catu nu ar' costá nici o victoria mare in campu liberu.

Eata ce se telegraféza dela Vien'a, 5 Aug. cu privire la inaintarea coloneloru austriace in Bosni'a: „Wr. Abendpost” anunția ca colon'a principala, dupa ce a invinsu mari greutati a intratu in valea Bosnei. Poporatiunea e castigata cu totulu prin procederea plina de tactu a trupelor nóstre, mai cu séma clas'a posesoria, care se teme multu de turburările din Seraievo, pentru ca au unu caracteru curatu comunistu.

Capitanulu de statu majoru Millincovici a fostu tramisu in 1 l. c. dela Derventu c'unu escadronu de hussari spre a face o recunóscere in valea Bosnei și a fostu primitu la aparentia pretutindenea cu bucuria. Aflandu despre organizarea unei rescóle in Zepce, a mersu acolo candu a voitu inse se intre in localitate a fostu primitu cu salve de pusca, atunci hussarii s'au pusu in formatiune de bataie. Capitanulu, vediendu, ca este imposibilu de a mai inaintá, s'a retrasu spre satulu Maglay. Locuitorii de aici, cari erau înainte amicabili, incepura deodata a impuscá din doue parti asupra hussariloru, cari in fuga au trebuitu se tréca prin defileulu ocupatu de catra ómenii inarmati, la care trecere cădiura 70 hussari. Restulu escadronului ajunse fora nici o perdere pana la antegarda. Si in marsiulu spre Mostar in 4 l. c. se incinse la Citluk o lupta cu 500 insurgenti, cari se retraseră inse, lasandu in urm'a lor morti și prinsii. 4 venatori austriaci au fostu vulnerati.

Miscarile electorale in Transilvani'a și Ungari'a.

Braslovu, 7 Augustu a. c.

Alaltaeri, 5 Augustu, au inceputu alegerile dietale in Ungari'a și Transilvani'a și se voru fini in 14 l. c. Luni au alesu 176 cercuri; ér' eri, Marti 48. Guvernulu a facutu se aléga mai antaiu cercurile acele, unde credea, ca voru reusi candidatii sei. Caderea lui Tisza la Debretinu, unde a capetatu cu 72 voturi mai puçinu, decatu E. Simonyi, a fostu inse unu presemnu reu pentru caus'a guvernului. Dér' si in Budapest'a au reusitu candidatii opositiunali Szilágyi și Helfy in contra lui Jokai și a br. Podmanitzky. In Muresiu-Osiorheiu au reusitu asemenea candidatii stangei extreme, kossuthianii Blasius Orbán, Mih. Lázár și siefulu complotulu secuiescu de nestérta aducere-aminte: Gabrielu Ugron. In Alb'a-Iuli'a a fostu alesu opositiunulu Béla Lukács redactorulu siefu alu diuariului „Közvélemény”, in Elisabetopole comitele Pechy, in Aiudu Gabriel Kemény, in Mediasiu fostulu primariu Graffius. In Bistritia, Sighisórá și Cohalmu au fostu alesi candidatii guvernului: Hofgráf, Fabritius și Baccon, la Naseudu s'a alesu Gedeon Tanárky. In Ighiu (Magyar Igen) s'a alesu L. Lucács și in Lapusiulu ungurescu L. Simó ambii cu unanimitate de unde se vede ca romanii in aceste cercuri n'au luatuparte la alegeri asemenea s'a intemplat si in cerculu Betleanului și alu Iclodului.

In Braslovu voru avé locu alegerile la 13 l. c. in cele doue cercuri electorale orasiene. Mane, 8 Augustu voru alege cercurile electorale rurale din acestu comitatu.

None romaniloru ni se prepara in Braslovu o surprindere, pe catu de neplacuta, pe atatu de

